

Stripovski plonklistek 2021

Smo sredi bogate stripovske letine, saj se razcvet stripovskega založništva nadaljuje tudi letos

Piše: Pia Nikolč

Izdajanje stripovskih albumov je pri nas zadnja leta vse živahnejše. Konec prejšnjega tisočletja so bili avtorji stripov še obsojenci na samozaložništvo, potem pa se je začelo pojavljati vedno več specializiranih stripovskih založb. Ko so se izdajanja stripov z resnimi vsebinami za odrasle lotile tudi uveljavljene založbe, se je število novih izdaj še povečalo, domači avtorji pa zadnja leta segajo po Prešernovih nagradah in najuglednejših nagradah na Slovenskem knjižnem sejmu. Pri prevodih je vse prisotnejši vpliv evropske meke stripa, Francije, kaže se tudi svež veter iz prebujajoče se Nemčije, ki je stripu v zadnjem času strateško namenila več sredstev. Čeprav doma takšnih spodbud ni, se založniki borijo in letos smo po dolgem času dočakali celo album doslej povsem neznane mlade avtorice – bodimo pozorni na ime Dora Kaštrun.

Jože Trobec, Magda Zorc: Strip o Prešernu

Življenjepisni stripi so po svetu zmeraj bolj priljubljeni že vse od leta 1992, ko je znameniti Spiegelmanov *Maus* postal prvi (in doslej edini) strip, ki je prejel Pulitzerjevo nagrado. Zadnja leta je mogoče to usmeritev končno zaslediti tudi pri nas, kaže se ne le pri prevodih, ampak prav tako v izdajah domačih avtorjev (stripi o pisatelju Ivanu Cankarju, popotnici Almi M. Karlin, misijonarju Baragi ipd.). Na kulturni praznik, ko se spominjamo smrti Franceta Prešerna, smo letos dobili strip o največjem slovenskem pesniku, ki sta se ga lotila netipična stripovska ustvarjalca, pedagoginja in akademski slikar. Ta je hitro ugotovil, da zgodovinskih stripov ni lahko risati, saj je moral zaradi resničnosti upodobitve večkrat za nazaj popravljati videz oblek iz 19. stoletja.

Zoran Smiljanič, Blaž Vurnik: strip o Plečniku

Znani ustvarjalni dvojec, ki si je leta 2019 s stripom o življenju velikega pisatelja Ivana Cankarja priboril nagrado knjiga leta na Slovenskem knjižnem sejmu, se je tokrat lotil stripa o življenju in delu še enega velika slovenske umetnosti, mednarodno priznanega arhitekta Jožeta Plečnika. Tako kot njun izmišljeni strip *Spomini in sanje Kristine B.* o dekletu, ki, razpeta med partizanskim in domobranskim ljubimcem, živi v okupirani Ljubljani, bo tudi strip o Plečniku izšel ob veliki razstavi o življenju slavnega arhitekta, ki jo pripravljajo Muzej in galerije mesta Ljubljana. Ti bodo skupaj s Forumom Ljubljana strip tudi založili. Letos namreč mineva okroglih 150 let od vizionarjevega rojstva.

Andrej Štular: strip o Srečku Kosovelu

Alternativni stripovski avtor, ki se stripa in animacije loteva izrazito avtorsko, se bo letos lotil stripovske interpretacije poezije kraškega pesnika Srečka Kosovela. Z njegovimi pesmimi se je Štular ukvarjal že lani, ko sta s pesnikom Primožem Čučnikom za Stripburgerjev redni natečaj *Živel strip! Živela animacija!* izpeljala delavnico poezije in stripa za mlade nadobudne umetnike.

Ciril Gale, Vladimir Herceg: Samuraj Takeda

Z zgodovino, četudi ne gre za resnične dogodke, bo letos začinjena ponovno izdana zbirka stripov o samuraju Takeda, ki so jih bralci revije *Naš strip* brali že v prvi polovici osemdesetih let. Hrvaški risar Herceg je veliko objavljaj pri nas, s scenaristom Galetom pa sta začela sodelovati že leta 1969, ko sta v Nedeljskem dnevniku izdajala obsežen vestern *Desperado Joaquín Murietta*. Po več

letih mirovanja se je Gale pred leti odločil obuditi svoj Klub devete umetnosti in ta zdaj bogati domače stripovsko založništvo.

Franz Drappier: Dalmatinski kralj, Donavski zarotniki, Solzice

Pri zgodovinskih stripih ne moremo mimo legendarnega belgijskega striparja; branje serije njegovih zgodb o Lesterju Cockneyju nam bo letos omogočil Studio Risar. Izdal je že prevod pete in šeste knjige o življenju mladega Irca s pravim imenom Lester Mahoney, ki v uniformi britanskega vojaka v 19. stoletju prepotuje svet od Afganistana in Pandžaba do Madžarske in Amerike, kmalu bo tudi sedmo.

Jacques Tardi: Krik ljudstva

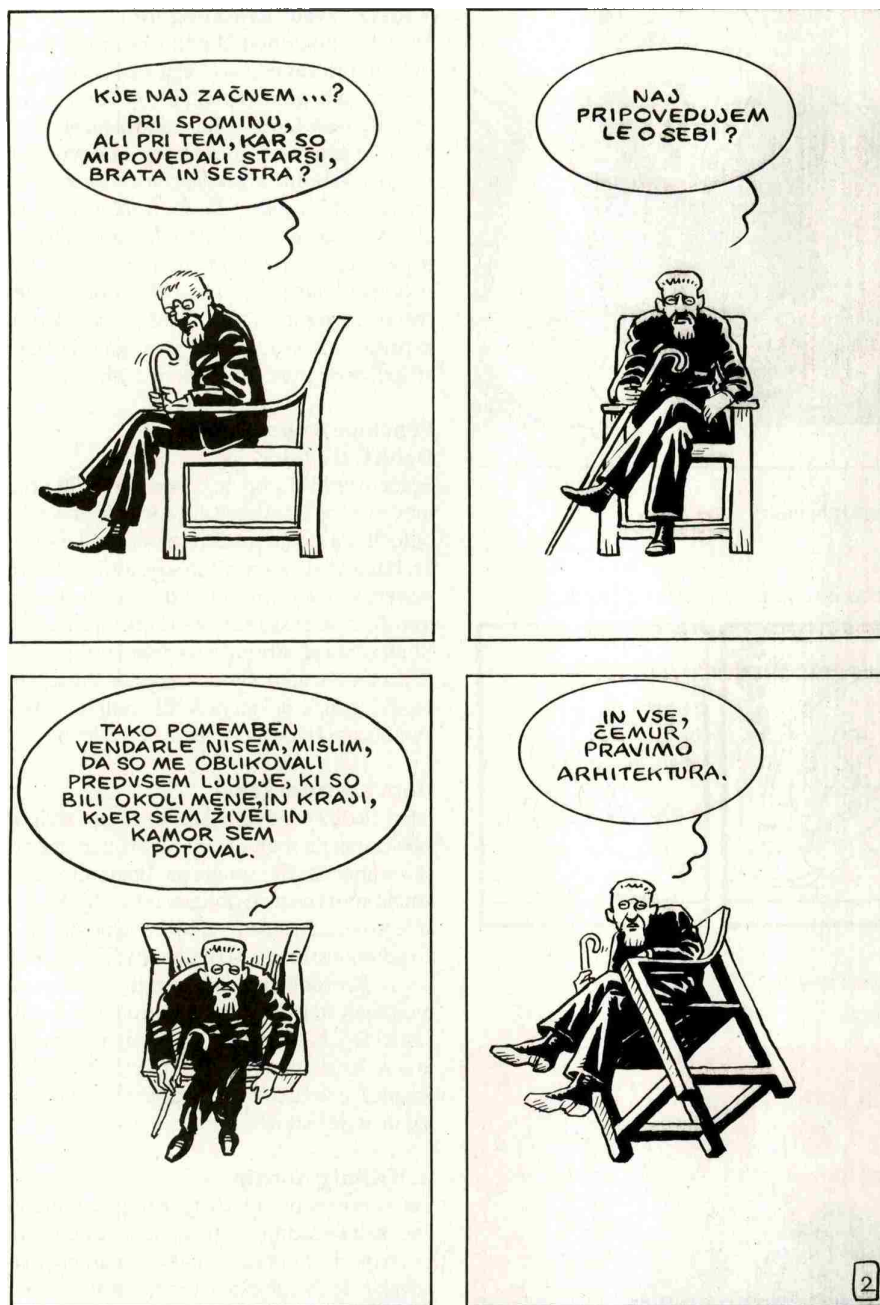
Potem ko je bil lani domači strip *Črni plamen* o požigu Narodnega doma v Trstu razprodan (avtorja sta oče in sin, Zoran in Ivan Smiljanič, strip pa bo letos doživel ponatis in prevod v italijanščino), so se pri založbi ZRC SAZU letos odločili za izdajo še dveh stripov. Gre za prevoda, eden od njih pa bo vojni strip francoskega striparja Jacquesa Tardija, mojstra zgodovinskih upodobitev. To bo že drugo takšno sodelovanje ZRC SAZU in Stripburgerja. Leta 2012 sta že izdala Tardijev strip o prvi svetovni vojni *Vojna v jarkih*, ki je razprodan, letos pa mu bo sledil polfiktivni razmislek o zgodovinskem pomenu pariške komune (mita o njej), revolucionarnem obdobju v Parizu leta 1871, ko je oblast v mestu prevzelo ljudstvo, pa »tudi o današnjih družbeno-ekonomskih neenakostih in možnosti za revolucije oziroma izraze upora proti krivicam in nevzdržnosti sedanje ureditve«.

Christa Unzner: Thein dnevnik

Poleg Tardija bo prevod pri založbi ZRC SAZU doživela še ena intimnejša pripoved s konca druge svetovne vojne, ki jo bomo dočakali že kmalu po izidu izvirnika – ta je izšel decembra 2019. Nemška avtorica Christa Unzner je strip zasnovala po materinih vojni spominih, z njo skozi to umetniško delo stopa v dialog. Vstopi v njen svet v času, ko je Thea leta 1945 na nekem podeželskem posestvu severozahodno od Berlina dopolnila 19 let, dočakala konec vojne in vrnitev v prestolnico, pri tem pa ves čas pisala dnevnik.

Emmanuel Guibert: Alanova vojna

Pri Stripolisu letos poleg stripov za otroke in druge izdaje Pijanih zajcev, skupine domačih striparjev, ki bo letos sprejela še kakšnega člana in izdala nov fanzin *Zlati osli*, napovedujejo še strip za odrasle *Alanova vojna* francoskega striparja Emmanuela Guiberta. Izid bo pospremil avtorjev prihod v Ljubljano oktobra, v času Festivala stripa Tinta. Strip *Alanova vojna* je umeščen v čas druge svetovne vojne in ponuja pogled povprečnega ameriškega vojaka na dogajanje. Ali kot ta pravi sam: »Ko sem

Zoran Smiljanić in Blaž Vurnik po stripu o Ivanu Cankarju pripravljata strip o še enem velikanu slovenske umetnosti: arhitektu Jožetu Plečniku.

dopolnil osemnajst let, mi je stric Sam povedal, da bi me rad videl v uniformi, da naj se grem borit s človekom po imenu Adolf. In sem se šel.«

Martin Ramoveš: Kontrabandarji

Stripovski kantavtor Martin Ramoveš se bo tudi sam dotaknil časov svetovnih vojn, lotil se bo prve. Odkril nam bo Poljansko dolino v času rapalske meje, »ko je bilo tam razširjeno tihotapstvo«. Scenarij je plod sodelovanja med očetom Janezom, priznanim glasbenikom, in sinom Martinom, a tokrat ne bo

šlo za glasbeno-stripovski »dvojni album«, ampak za »navaden« strip. Ramoveš mlajši bo tako kavbojski navdih iz glasbe in besed (končno) prenesel v žanrsko obarvan strip.

Nick Hayes: Pesem sodobnega mornarja

Priljubljene so tudi izdaje stripov, nastalih po literarnih delih. Pri založbi VBZ so tokrat sicer izbrali avtorja, ki je zaslovel s stripovsko biografijo ameriškega kantavtorja Woodieja Guthrieja in francoskega pesnika

Stripi za otroke, mlade in mlade po srcu

Od Asterixa in Srečnega Luke, od Graščine do Mikija Mustra

Obsežen del stripovskega založništva bo tudi letos posvečen stripom za otroke, mlade in mlade po srcu. Ne gre le za stripe za otroke, saj imata denimo Asterix in Srečni Luka po vsem svetu bralce vseh starosti. Oba letos praznujeta zanimivi obletnici in pri Založbi Graffit ju bodo posebej proslavili. Ta založba je lani po besedah njenega vodje Vlada Grlice izdala več stripov kot katerakoli druga slovenska založba, letos jih načrtuje najmanj 24, »to pomeni, da bomo najverjetneje znova preseglji 25 odstotkov celotne slovenske stripovske produkcije«.

Šestdeseto obletnico izida prvega albuma iz serije Asterix in Srečni Luka bodo pripravili z novimi prevodi in presenečenjem v drugi polovici leta. Druga najbolje prodajana evropska stripovska serija Srečni Luka (Lucky Luke), ki letos praznuje 75 let, pa se bo po nekajletnem premoru vrnila s štiriimi novimi naslovi. Poleg raznoraznih Garfieldov, Ariolov, Škatel, Spiroujev, Smrkcev, Mulčkov in Titeufov velja omeniti še nadaljevanje sodelovanja med Zavodom Stripolis in Založbo Graffit, ki bo letos prineslo nov del sage Graščina priznanih francoskih striparjev Lewisa Trondheima in Joanna Sfarja. Ta pošasti, race in druga bitja, živeča v Graščini iz naslova, predstavlja v novi luči. Stripolis bo priskrbel še prevod otroških stripov Sardine v vesolju in Mali vampir, ki sta v Franciji izjemno priljubljena in izhajata iz francoskega novega stripovskega vala.

Kar zadeva domačo produkcijo za mlajše, naj omenimo še eno priredbo literarnega dela. Damijan Stepančič bo jeseni izdal strip po knjigi Jožeta Snoja Avtomoto mravlje, v kateri Vid, Jošt in psiček Repek tako dolgo tečejo po travniku, da se zmanjšajo v tri majhne pikice in lahko vstopijo v mesto mravelj. Založba Buch pa bo nadaljevala izdajanje del Mikija Mustra v barvni različici, kar se ji je lani obrestovalo s kar nekaj prejetimi znaki kakovosti zlata hruška. x

Arthurja Rimbauda, med njegova novejša dela pa sodi stripovska priredba romantične pesnitve Samuela Taylorja Coleridgea. Nick Hayes jo je aktualiziral oziroma prenesel v

Martin Ramoveš: Kontrabandarji

Tomaž Lavrič: Kratke zgodbe

Dora Kaštrun: Žabci

Tomaž Lavrič: Kratke zgodbe

Na zadnjih straneh Mladine bomo že kmalu brali priredbe klasičnega slovenskega literarnega kanona izpod prstov Tomaža *uomo universale* Lavriča. Kar zadeva njegove albumske izdaje, pa bomo letos na novo brali njegove »zbrane kratkočasnice«. Avtor pravi, da »naj bi letos pri Buchu izdali komplet zbir mojih zgodnjih del, raznih kratkih stripov in pasic, opuščeni projektov in sploh vsega, kar še ni bilo objavljano v albumih«. Bodo pa letos njegovo sago *Tolpa mladega Ješue*, ki mu je prinesla nagrado Prešernovega sklada, in strip *Evropa* prvič brali v nemščini.

Pénélope Bagieu, Roald Dahl: Čarovnice

Seznam ne bi bil popoln brez stripovskih albumov založbe VigeVageKnjige, ki se je prav tako odločila za izdajo predelave mladinske klasike, Dahlovih *Čarovnic*. Teh se je lotila avtorica slovenskemu občinstvu že znanega stripa *Neustrašne*, francoska striparka Pénélope Bagieu. Kljub znani zgodbi gre za povsem nov prevod Suzane Koncut, dobitnice nagrade Prešernovega sklada, ki je lani prevedla tudi strip *Magnet* Lucasa Hararija, izdan pri isti založbi.

Dora Kaštrun: Žabci

Ista založba je poskrbela tudi za nov stripovski obraz na sceni. Dora Kaštrun, magistrska študentka ilustracije na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, se je prijavila na razpis založbe za postavljavko spletne strani, a so ji ob ogledu portfolia uredniki predlagali, naj pri njih izda kar samostojen strip. Po *Vinjetah straholjubca*, slikanici Eve Mahkovic in Eve Mlinar, ter izjemnem lanskem stripu *Mestne ptice* Gašperja Krajncja je to že tretji strip domačega avtorja, izdan pri tej založbi.

Ralf König: Antitip

Letos bomo pri VigeVageKnjigah končno dočakali še zadnji del trilogije tega nemškega striparja, ki je sicer najbolj znan po stripovskih delih z gejevsko tematiko, na primer po stripu *Super paradiz*, ki ga je pred leti izdal ŠKUC. V trilogiji *Prototip–Arhetip–Antitip* postreže s parodijo predvsem na vero, pa tudi filozofijo, znanstvena spoznanja in človeško neumnost. Prvi del v ospredju postavlja Adama in genezo, *Arhetip* se osredotoči na Noeta in *Antitip* na apostola Pavla.

Charles Burns: Črna luknja

Pričakali smo prevod še enega od bolj klasičnih stripovskih del ameriškega avtorja, ki se poigrava z žanrom grozljivke. Danes je še bolj grozljivo to, da se ekspresivna zgodba, polna simbolov, dogaja v Seattlu v sedemdesetih letih, ko se med mladostniki širi nenavadna bolezen. Vzporedno s to grozoto se Burns sprašuje o identiteti, medsebojnih odnosih in bivanjskih vprašanjih. ×

čas okoljske krize. Ločeni mornar bo tako namesto o razkroju zakona in razvezi

poročenega para govoril o moralnem razkroju ter ločitvi človeka od narave.